

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

XXVII. De Rebus Ecclesiæ alienandis, vel non.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

TITVLVS XXVII.

tionem tanti temporis proprio privilegio detrahere voluisse praesumuntur, & ea propter ad decimarum praestationem compelli poterunt.

Privilegia sunt interpretanda, ut nemini indebiti damnum inferantur. h. d.

Item si post initam inter aliquos super decimis conventionem certi tenoris privilegia obtenta fuerint, nisi conventioni per ea derogetur expressè, illis non obstantibus, erit inviolabiliter observanda: ita enim huiusmodi privilegia sunt accipienda, ut nemini laesionem, praecipue enormem, inferre debeant. Unde a si super huiusmodi concessiones parochiales Ecclesias ad eod gravari contingat, ut Rectores de rebus earum congruè sustentari, & Episcopo debita persolvere non possint, per locorum ordinarios ita providendum erit, ut eisdem Rectoribus tantum relinquatur, quod & competentè sustentationem habere, aliaque onera debita supportare valeant.

Privilegiati super decimis, tenentur illas solvere de praedictis conductis: & privilegii super laboribus propriis solvet decimas super praedictis locati. h. d.

Super decimis quoque non solvendis privilegiati, si aliena praedia conduxerint in privilegio minime obstante, de conductis praedictis solitas decimas parochiis suis integras persolvent. Idemque erit de locatis praedictis, si privilegiati super laboribus, quos propriis vel manibus, vel sumptibus excoleret, terras suas aliis locaverit.

Laici, & etiam Imperator non possunt concedere privilegium super decimis non solvendis. h. d.

Generaliter autem nisi huiusmodi immunitatum privilegia ab Apostolica potestate obtenta fuerint, nullam habebunt efficaciam, ideoque & etiam Imperialis concessio quantumcumque concepta generaliter, cum nulla sit laicis de spiritualibus disponendi facultas, a solutione decimarum neminem poterit eximere: imò facile gii d, crimen incurrit, qui de manu laicorum rem ecclesiasticam recipiet.

Laici etiam de manu clericorum non possunt decimas recipere, sub poena excommunicationis, & privationis sepulturae, & clericus concedens deponetur. h. d.

Ex contrario quoque laici etiam a clericali potestate decimas recipere, & in alium, vel hereditario iure transmittere non poterit: & si secus actum fuerit, & qui concesserit, a statu suo deicietur, & qui receperit, & Ecclesiae non reddiderit, & vivens excommunicationis vinculo innodabitur, & mortuus ecclesiastica sepultura carebit.

Reditus decimarum locari possunt, dummodo locatio non sapiat diminutionem. h. d.

Si quis tamen, cum Ecclesiae suae conditionem meliorem facere possit, decimarum suarum proventus alicui locare velit, dummodo huiusmodi locatio ad feudum, vel alienationem non videatur extendi, id facere minime impediatur.

Episcopi debentur a Rectoribus quarta decimarum, quas exigunt, nisi praescripta fuerint. h. d.

Postremo sciendum est, quod veluti parochialibus Ecclesiis (secundum ea quae proxime exposuimus) decimae debentur, ita etiam decimarum ipsarum quarta Episcopo a Rectoribus Ecclesiarum, nisi legitima obstat praescriptio, persolvenda erit.

DE REBUS ECCLESIAE ALIENANDIS, VEL NON.

a C. 2. ubi aut. eo. tit. in 6. b C. dilecti filii. & ca. ex parte. ext. in 2. cap. seq. c C. ma. Ul. ext. eo. tit. d C. dudum. s. cura. fa. enlegi. ext. cod. e C. quamvis sit. in fi. ex. co. f C. ad hac. cod. tit. ext. g C. prohibemus. ex. eo. tit. h C. 2. extra loca. i C. de quarta. extra. de. praes.

Regulariter Episcopus non potest aliquid agere sine consensu, vel consilio capituli. h. d.

Tractemus nunc de rebus temporalibus Ecclesiarum, illarumque administratione & alienatione, sine quibus spiritualium dignitas haud facile consistere potest. Et quidem illud in primis firmare nos oportet, nihil Episcopum regulariter sine consensu sui capituli vel consilio posse super his statuere: cum velut caput ad membra, ita sese praelatus habeat ad capitulum. In eo autem totius videtur esse consensus capituli, cui & major & sanior fratrum accesserit sententia.

Alienatio rei Ecclesiastica facta sine utilitate Ecclesiae, & clericorum consensu, non valet: & quid contineat alienationis verbum. h. d.

Ex his consequens est, ut rerum Ecclesiasticarum absque clericorum subscriptione, & Ecclesiae utilitate, & Romano inconsulto Pontifice, ab Episcopo facta donatio, vel alienatio, vel suppositio non teneat, nisi eam postmodum ratam habeant. Praelatus enim Ecclesiasticarum rerum procurator est, non dominus: & conditionem Ecclesiae meliorem quidem facere potest, deteriorem vero non potest. Quod si secus factum fuerit, nec quod gestum est, vires ullas sortietur, & Canonum temeratores tam secularium, quam Ecclesiasticarum legum poenis subiacebunt. Alienationis autem verbum continet hoc loco venditionem, permutationem, hypothecam, donationem, conductionem, emphyteusim, & omnem conventionem, per quam dominium transfertur.

Ecclesiam suam non potest qui gravare pro alienis debitis, & debita necessaria facta praedecessore luenda sunt. Idem si clericus de mandato fidei iusserit, aut in rem ipsius Ecclesiae mutuum vertent. h. d.

Ed b nec commissam sibi Ecclesiam pro alienis gravare debitis, aut literas alicui, vel sigilla concedere, quibus Ecclesia possit obligari, alicuius audere debet: alioquin nec Ecclesia ad talium debitorum solutionem tenebitur, & qui id ausus fuerit, a spiritualium & temporalium administratione suspensus erit. Debita & tamen a praedecessore suo pro Ecclesiae necessitate contracta, solvere proculdubio tenebitur. Idem, si clericus de mandato fidei iusserit, aut si non de mandato, in rem tamen Ecclesiae mutuum vertent.

Potest praelatus rem non magni valoris in aliquem bene meritum transferre, & terram gratis fabricanda Ecclesiastica concedere. h. d.

Exciipiuntur tamen nonnulli casus, in quibus donandi, permutandi, locandi, libertatem, feudum, & emphyteusim dandi, aut aliter alienandi iure licentia conceditur. Nam & si quid praelatus non magni valoris alicui forte ob bene merita donaverit, praesertim suadente consuetudine, iure suffinebitur donatio. Multo magis idem erit statuendum, si quid forte soli ad Ecclesiae fabricam erigendam concessum fuerit: quo casu tantum donare licet, quantum Ecclesiae parietes concludere possunt.

Proventus Ecclesiastici possunt vendi ad modicum tempus, & ad precariam concedi, quae renovanda erunt de quinque in quinque annis. h. d.

Idem juris erit & reddituum fructuumque venditionibus ad tempus modicum faciendis, & de precariis, quae quandoque de ecclesiarum possessionibus fieri solent: quae, ne temporis longinquitate iuris ecclesiastici pereat memoria, de quinque in quinque annis renovandae erunt.

a Cap. 2. in princ. cod. tit. in 6. b C. 2. extr. de fidei iuss. c C. 2. extr. de solut. d C. pen. extr. de fidei iuss. e Ca. canonum. ext. de donat. f C. 2. extr. de preca.

Precarium solvitur ad beneficium concedenti: sicut precaria, nisi sit irrationabilis. h. d.

Dicitur autem precarium à precaria: qui precarium a tantum conceditur, quoad is, qui concessit, patitur: Precaria vero non sunt pro voluntate concedentium revocandæ, nisi sint irrationabiles: quo casu poterit successor à prædecessore concessam precariam rescindere & revocare.

Rura, prædia multa, & sylva extirpata possunt sub annuo censu concedi in emphyteusim, & si per biennium in solutione census cessatum fuerit, poterit emphyteuta expelli. h. d.

Rura quoque quas Ecclesia rescire non valet, & inculta prædia, ut extirpatæ sylvæ, in emphyteusim sub annuo censu his concedi poterunt, à quibus, vel suo, vel parentum b suorum labore constiterit extirpatas, nisi forte possint aliis ad majorem Ecclesiæ utilitatem cum eodem onere conferri. Qui e tamen si per biennium in solutione Canonis cessaverint, nisi celeri satisfactione postmodum sibi consulere studuerint, jure expelli poterunt: nec quicquam eis proderit, quod ut Canonem solverent, sibi nunciatum non fuit, cum hoc casu præfixus dies pro domino interpellat.

Terrulas incommodas, & minus utiles, item servi fugitivos poterit prælatus alienare. h. d.

Terrulas d quoque aut vineolas exiguas, & Ecclesiæ minus utiles, aut longè positas, vel domos, quæ Ecclesiæ plus incommodi quam utilitatis afferunt, si necessitas fuerit, distrahendi potestatem Episcopus habebit. Simili ratione fugitivos servos, & qui de fuga revocati, retineri non possunt, si voluerint, aut illi ex alio meruerint, Episcopis distrahendi potestas erit.

Feudum à vasallo alienatum, & difficultè recuperandum, poterit Episcopus alteri sub conditione recuperandi concedere. h. d.

Sed & in feudum & certis casibus, & jurejurando de non alienando minime obstante, res Ecclesiasticas concedere poterit, veluti si feudum per vasallum alienatum fuerit, & per Episcopum id facile recuperari non valeat: poterit eum per Episcopum illud alicui concedi, qui & ipsum recuperet, & in feudum ab Ecclesiâ recognoscat.

Feudum devolutum poterit per Episcopum alteri concedi. hoc dicit.

Quoniam si etiam talis necessitas non imminet nihilominus alienantis filium, vel consanguineum, vel ejusdem feudi consorem poterit Episcopus investire. Idem erit, si per obitum vasalli feudum ad Ecclesiam remeaverit: nam & eo casu investire prælatus alium libere poterit, si Ecclesiâ viderit expedire.

Qui aliquid contulerunt, vel acquisiverunt Ecclesiis, possunt pro modo collati, vel acquisiti manumittere, dum tamen manumissus cum posteritate & peculo remaneat in patrimonio Ecclesiæ. h. d.

Iud etiam Toletano Concilio g diffinitum reperitur, quod si sacerdotes aliquid Ecclesiæ suæ relinquunt, vel nihil habentes, aliqua prædia, vel familias Ecclesiis suis acquirunt, liceat eisdem aliquos juxta collatæ modum rei de familia ejusdem Ecclesiæ manumittere, ita ut manumissi cum peculio & posteritate sua sub Ecclesiâ remaneant patrocinio. Quod si qui nihil de proprio h Ecclesiæ contulerunt, libertati servos Ecclesiæ donare ausi fuerint, ex eodem Concilio Episcopus successor ad Ecclesiâ jus revocare poterit. Impium est enim, ut qui lucrum de rebus suis Ecclesiæ non contulit, damnum inferre valeat.

Præcipue poterit rem suam aequalem, vel majorem cum Ecclesiastica permutare: & servi Ecclesiastici, si frangi sint, præterquam ad libertatem commutari non possunt. h. d.

a C. fin. ext. de prec. b Cad. auzes. ext. co. c C. fin. extr. loca. d C. terrulas. 12. q. 2. e C. 2. ext. de feud. f C. p. ext. de feud. g C. consensus. ext. cod. h C. Episcopi. ext. co. tit.

Sed & Princeps, si causa probabilis id poposcit, cum te Ecclesiastica & immobili, rem suam majorem, vel aequalem permutare poterit, pragmatica super hoc procedente forma: Ecclesiastica tamen mancipia que frangi fuerint, præterquam ad libertatem, commutari non poterunt.

Episcopus poterit permutare terras duarum Ecclesiarum sui diocesis, illarum accedente consensu: & de temporalibus ad spiritualia non poterit fieri permutatio. h. d.

Episcopus quoque duarum suæ diocesis Ecclesiarum terras, invicem ambarum a partium accedente consensu, permutare poterit, & si alterius partis prædium valore præponderet, ad æqualitatem inducendam ab altera parte pecuniam refundi jubebit b. De temporalibus autem ad spiritualia permutatio jure consistere non potest. c

Res ecclesiastica poterit propter præscriptionem legitimam à Ecclesiâ abdicari, & detrahi. h. d.

Praterea & si quis per tempora sacris Canonibus definita rem Ecclesiasticam iusto titulo & bona fide in possessione, ut nullo tempore rei conscientiam habere alienæ, completa præscriptione, res possessa à iudice Ecclesiæ dubio procul intelligitur esse avocata.

Decima & oblationes præscriptæ non possunt. h. d.

Proventus tamen primitiarum & decimarum præscriptione tolli non poterunt, etiam si à Romano Pontifice laicus quilibet super his rescriptum impetraverit.

DE PECULIO CLERICORVM, RELICTIS ET SUCCESSIONIBUS EORVM.

TITVLVS XXVIII.

Ecclesiastica reputantur etiam res illæ, quæ sacerdos necessarium tempore suæ promotionis nihil haberet: qui sub panis viæ contenta curabit, ut de rebus à se emptis ad nomen Ecclesiæ scripturas conficiat. h. d.

Ergo res Ecclesiasticas ab Ecclesiâ iuribus abdicare non licet: Ecclesiasticas autem res intelligimus, non modo quas Ecclesiæ rationibus sacerdos composuit ascriptas, sed etiam eas, quas is emerit, cum tempore suæ promotionis nihil haberet. Cùm igitur, & hoc quæquam de bonis Ecclesiæ qua sita ejusdem esse intelliguntur, ne quando Jus Ecclesiasticum immutatur, curabit sacerdos, ut de his, quæ superemerit, & ad ipsam Ecclesiam nomen scripturam d conficiat, & Ecclesiæ relicto, alioqui ab ejus ordinatione discedet. Qui vero præterquam proprii e, vel alieni nominis fraudem facere voluerit, hæc relictum crimen incurret.

Relictum sacerdoti pro summa, & castro nomen Ecclesiæ factus est, si quid ei sit relictum sub nomen filiorum sui. h. d.

Sed & si non emerit, sed pro anima quæpiam intuitu Ecclesiæ sacerdoti reliquerit, adhuc eadem statuerendum erit. Congruit enim, ut quemadmodum sacerdos habet, quod relinquatur sacerdoti. Si quid tamen per fideicommissum, aut sacerdoti, aut Ecclesiæ relictum fuerit, alteri postmodum profuturum, id inter Ecclesiasticas facultates computandum non erit.

Bona qua sita sacerdotibus intuitu Ecclesiæ, debent remanere apud Ecclesiam, nec de his poterit quæ cessare: & quod communi nomine Ecclesiæ. h. d.

Generaliter s igitur bona qua sita sunt ob Ecclesiam acquisita sacerdotibus, sive mobilia, sive immobilia, post illorum obitum debent apud eandem remanere, nec de illorum per his ullum de iure testamentum fieri poterit. Notandum autem Ecclesiæ ubi clericorum est collegium, non Episcopus, vel morientis clerici successor, sed congregatio communis intelligitur, quæ rerum illarum curam & Co-

a Ca. 1. ext. cod. tit. b Cad. quæstus. ext. de ver. person. c C. fin. de ver. person. d C. 1. ext. cod. e Cap. paul. ext. cod. f C. reatum, vel secundum ext. de iust.

